NSPRV
NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE
Novi Sad, Trg Slobode 3 tel/faks: 021/6616-886, 025/420-093, 023/515-757
e-mail: sindiso@sbb.rs, nsprv@mts.rs, nsprv.zr@mts.rs
Konačno Sindikat !

ЗАШТО ПРОСВЕТНИ РАДНИЦИ МОРАЈУ ДА СЕ ПОБУНЕ!

Сада је већ потпуно јасна намера државе када говоримо о образовању. Зато ово и пишем, јер искрено верујем да од тога колико људи буде упознато, колико људи разумеју шта нам се спрема зависи наша ближа, али и даља будућност. Унапред се извињавам свима који прочитају, а мрско им је било због дужине текста, али немогуће је све изнети у неколико редова. Наравно, без правих информација немамо ни могућности да осмислимо наше (личне и колективне) одговоре на тренутну ситуацију.

Положај образовања, положај знања као категорије у нашем савременом друштву свима нама је одавно познат. Познато је и како други (успешни) народи и друге државе третирају ово питање. Међутим, уместо да се ствари поставе другачије (стална јавна обраћања власти како је образовање приоритет), ми имамо даље рушење образовног система. Мој лични став који произилази из положаја у коме се налазим и могућности да за разлику од великог броја колега будем дневно упознат са свим дешавањима, натерао ме је да вам се и овако обратим. Ако изузмемо сталне флоскуле које се износе у јавност, разна обећања у која више нико не верује, данас имамо и јасан план државе да нам коначно пресуди!

Све је почело дуго очекиваним радом на изради Закона о основама система образовања (ЗОСОВ) као и пратећих закона (закона о основној и средњој школи, инспекцијском надзору и дуалном образовању). Прва претња стигла је у дану када је текст нацрта ЗОСОВ-а стигао на адресе синдикалних представника. Био је то катострофалан текст на који су сви бурно реаговали. Синдикати су најавили радикалне акције ако се то не промени. На волшебан начин, већ сутрадан стигао је нови, знатно бољи текст, али и даље са озбиљним претњама. Из самог текста видела се јасна идеја и жеље за превеликим уплитањем министарства тј. извршне власти у неке ствари које су до сада биле другачије дефинисане. Основне и средње школе нису универзитети али би морале имати бар неки вид аутономије. Можда је то питање у неким другим државама другачије решено али познајући нас, знам и како би се завршило када се школе, односно запослени, не би питали баш ништа. Тим текстом дата су превелика овлашћења министру и органима локалних самоуправа. Сетите се само предлога о саставу школског одбора. На срећу, синдикати су успели у преговрима да упристоје тај текст тј. бар смо се надали да јесмо. Нико од нас није ни слутио да се само пар стотина метара даље, у Министарству државне управе и локалне самоуправе, припрема резервно решење за неуспех државе у наметању воље у преговорима око просветних закона. ЗОСОВ је прошао јавну расправу још у мају или почетком јуна али се до данашњег дана није нашао у процедури. Разлог је управо закон из кухиње поменутог министарства, закон под радним називом Закон о запосленима у јавним службама. О њему и свему што он доноси нешто касније. ЗОСОВ није у процедури и због њега тј. зато што није усвојен, готово комплетно преузимање је спорно и могуће је само уз препоруку министра. Наравно, већина директора зна да није дужно да ради по дописима министра већ по закону и зато у многим градовима имамо озбиљне проблеме у преузимању.

У мају месецу у канцеларије синдиката стигли су позиви за учешће у разговорима око предлога Закона о запосленима у јавним службама. Садржај документа који смо добили оставио нас је без текста. После три састанка у којима сам и сам учествовао дошло је само до козметичких измена. Све наше примедбе су уредно записивали али ништа више од тога. Пре пар дана отпочела је и јавна расправа и јасна је хитност која треба закон да убаци у Скупштину док се не освестимо од почетка школске године и свих проблема који уз то иду. Покушаћу у неолико теза да објасним шта ту све пише.

Прво, ово је нешто што се заиста ради први пут у историји, али први пут у историји човечанства. Бар по јавно доступним информацијама. Ово је закон који уређеје оно штоје већ уређено јер се бави искључиво радно правним статусом запослених. Дакле, поред Закона о раду (који више готово ни у једној одредби неће важити за нас) поред ЗОСОВ-а и осталих закона, добијамо један закон који то уређује за јавне службе. Дакле, тотално непотребан! Њихово образложење јесте да је то потребно јер су „неки директори“ кршили Закон о раду који није све јасно дефинисао. Логично питање је зашто се онда не поправи Закон о раду или зашто се не кажњавају они који закон крше? Како и на који начин, овај, или било који други закон, спречава лоше људе да буду лоши људи а без примене казнене политике? Објашњење је крајње будаласто. Свуда у свету Закон о раду је тај који важи за све раднике у тој земљи. У Србији то неће бити тако. Бићемо дељени према неким критеријумима. Постајаће права за нас, друга за државне органе, полицију, војску, политичаре а Закон о раду ће важити за приватни сектор (сви знамо да се поштује, јел да?) а за јавна предузећа, агенције тј партијске прћије ће важити неки прописи који ће вероватно сами за себе донети. На овај начин се не праве класе већ робови и робовласници.

Друго, овај закон се не бави платама. Осим што каже који су то оквири. Ти оквири се могу сврстати у две мере. Прва је да нема нових пара. Друга је да нема пресподеле тј. они који имају више имаће више по закону а ми јадници ово што имамо биће цементирано. Посебан скандал јесте што се више не дозвољава ни око цене рада да причамо. То ће доносити Влада Србије по прибављеном мишљењу социо-економског савета. Дакле, удружење послодаваца ће се питати за наше плате, али ми нећемо. Да би се и њихова улога минимализовала каже се да све зависи од „економске стабилности“ Другим речима, шта год да неко предложи довољно је рећи чаробну реченицу „угрожавамо економску стабилност“ Ми? Е свашта!

Треће, закон уводи усклађивање свих закона и подзаконских аката. Да појасним, то значи да се они закони о којима сам прво писао, они закони који су прошли јавну расправу могу и морају да се мењају. Пре три дана су управо то и почели да раде. Невероватно, и можда први пут и историји. То значи и да са одредбе Посебног колективног уговора усклађују са овим законом а све одредбе које су супротне престају да важе. Треба додати да оне већ добрим делом не важе јер су суспендоване Законом о буџету (награде, помоћи...). Нови ПКУ који треба да радимо до пролећа неће имати о чему да одлучује јер закон каже да се кроз колективне уговоре може дефинисати само оно што законом није. А све је дефинисано.

Четврто, закон уводи нешто што је по мени супротно Уставу, Интерно тржиште рада. По овом закону, технолошки вишкови из других служби (а ми нагађамо којих јер нигде нису побројане) могу, без конкурса, у просвету. Сада тек долази до значаја оно задржавање постојеће плате. Иако су нас и на првој јавној расправи уверавали да није тако, то је управо тако. Пуно пута су јуче рекли да им то није била намера. Мала опаска, и ја сам се нашалио да је моја намера била да оженим Анђелину Џоли али није била и њена, па ето... Тако је и са њиховим актима. Знајући где живимо јасно је чему се можемо надати. Убацивање партијске кадрове тамо где могу, давати им високе плате, а затим их слати као вишкове код нас. Читајући закон (они кажу да им није била намера...) ти људи ће са собом носити и своју плату. Како ће се то одразити на

образовање знате и сами. Посебно је то опасно на наше колеге који су на одређено време већ годинама. Преживели су два круга преузимања, крше се њихова права по Закону о раду (уговор на неодређено после две године рада), а сада ће бити и на ветрометини политичких странака а синдикати неће бити у стању да то спрече јер не долазе из просвете. Министарство просвете убацује кукавичије јаје како ће прво бити преузимања из просветзе (и то је лоше) али ако се то не унесе у Закон о запосленим у јавним службама плашим се шта би судови рекли уколико би се неко од колега жалио јер га је претекао неко из друге служе, управе...

Пето, закон предвиђа и премештање запосленог и без његове воље на послове за које је стручно оспособљен. Представници синдиката медицинских сестара питали су да ли то значи да све оне могу бити и спремачице? Исто важи и за нас. Сви смо стручни да држимо метлу, јел да? Уколико пак запослени одбије, следи моментални отказ. Дакле могућност класичног притиска органа управе на запослене. Врата нису отшкринута већ ногом разваљена за све политичке утицаје.

Постоји још пар десетина одредби које су на нашу штету, али сулудо их је и побројавати. Можда само напоменути да приправници после 6 месеци од краја стажа, ако НЕ ПОЛОЖЕ , добијају отказ. А знамо да се на полагање чека и неколико година. Да ли је то написано да плаше или терају те људе нико не зна. Мада је потпуно свеједно јер је то класичан мобинг. Нема обавезе плаћања путних трошкова ако се неко пресели, без обзира на разлог, удаја, болест...Ако пак добијете посао до места до кога нема јавног превоза бићете кажњени јер у том случају добијате новац у висини месечне карте за слична раздаљину. Дакле нема аутобуса, а ви добијете 1/3 пара потребних за бензин. Плашим се да је и ово превише текста, па нећу више. Верујем да, ако сте прочитали, имате комплетну слику. Додајте ту скандалозан Правилник о формирању одељења, непоштовање потписаних споразума.... Онако, тек да засолимо.

Синдикати су донели одлуке, а мора их донети и сваки појединац. Фронт је отворен и само је могуће победити уз спремност на жртву. Но како после овог закона ништа неће бити немогуће, моје мишљење је да је већа жртва ћутати и трпети. После штрајкова упозорења и учешћа у јавним расправама (још две су остале - једна у КГ а друга 4.9. у Београду), морамо бити спремни да се у дану када(ако) ова срамота уђе у Скупштину и ми будемо тамо. Тог дана ни једна школа не сме да ради а ми немамо паметније место за окупљање. Ако сада не учинимо ништа сами ћемо носити крст одговорности, како за нас тако и за генерације које долазе.

НЕЗАВИСНИ СИНДИКАТ ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА ВОЈВОДИНЕ НОВИ САД

Потпредседник НСПРВ и
члан Председништва СРПС

Душан Кокот